

**Burgerforum rond veiligheid, preventie en openbare netheid
Wijk Jacques Francksquare, Bethlehemplein, Zuidstation, Cité Fontainas
Proces-verbaal van de eerste bijeenkomst – donderdag 6 november
Om 18u30**

Inhoudstafel

1. Onthaal en situering	1
1. Burgerinterventies:	3
2. Antwoorden:	6
3.1 Politieboek	7
3.2 Preventieboek:	10
3.3 Positieve bezetting van de openbare ruimte:	11
4. Concrete acties voortvloeiend uit de burger- en institutionele interventies	11

1. Onthaal en situering

Burgemeester Jean Spinette opent de vergadering en herinnert aan de doelstellingen van de wijkfora rond preventie, veiligheid en netheid.

De burgerfora willen een ruimte zijn voor discussie, overleg en cocreatie van de toekomst van elke wijk in de gemeente. Het is eveneens een uitwisselingsruimte tussen de actoren van preventie en veiligheid op gemeentelijk niveau en de inwoners, verenigingen en handelaars.

De burgemeester nodigt de deelnemers uit om hun vragen te stellen, suggesties te formuleren en denkpesten te openen voor de toekomst van hun wijk. Het idee is om de ervaringen van iedereen te valoriseren zodat de gemeente de acties in elke wijk kan prioriteren.

De dialoog verloopt dus in twee richtingen: burgers doen voorstellen en spreken de actoren van veiligheid en preventie op gemeentelijk niveau aan (burgemeester, politie en diensten) en delen hun observaties en suggesties.

Er wordt een presentatie gegeven van de werkingsregels: beknopt spreken zodat zoveel mogelijk mensen aan bod kunnen komen, respectvol blijven en contactgegevens achterlaten om op de hoogte te blijven van de evoluties in de wijk.

Een presentatie van de diagnose van de problemen die in de wijk werden vastgesteld, wordt gegeven door de preventieambtenaar voor netheid, sociale cohesie, evenementen in de openbare ruimte en preventie (dakloosheid, straathoekwerkers...).

De acties die door de verschillende gemeentelijke diensten worden uitgevoerd, worden eveneens toegelicht: passage van de netheidsploegen 6/7 dagen, aanwezigheid van de gemeenschapswachten 7/7, straathoekwerk, positieve bezetting van de openbare ruimte via evenementen...
→ Deze gegevens worden gedetailleerd in de PowerPoint die beschikbaar is op de website van de gemeente.

De politiezone Zuid (ZPM) presenteert haar verschillende acties in de wijk en de uitdagingen waarmee zij wordt geconfronteerd (onderfinanciering door de federale overheid, maar ook personeelstekorten, versterking voor talrijke evenementen en opdrachten – zoals betogingen, voetbalwedstrijden...). Commissaris Gabriele Evangelisti licht met name de pijler “Nabijheid” toe, die onder meer de wijkinspecteurs en de proactieve nabijheidsteams (PRIO en NTP) omvat.

Daarna wordt het woord gegeven aan de deelnemers, in reeksen van drie vragen/interventies.

1. Burgerinterventies:

Les interventions citoyennes ont été ici rassemblées pour avoir une meilleure fluidité de lecture sur les demandes des Saint-Gillois.es et une vision globale du diagnostic des habitant.es.

En voici un résumé :

Lors du forum citoyen, les habitant.es ont exprimé de nombreuses préoccupations autour de la **sécurité et de la vie de quartier**. Plusieurs personnes ont rappelé leur expérience de longue date dans le quartier et ont souligné qu'elles percevaient autrefois un **sentiment de sécurité plus fort**, notamment lorsque la présence policière était plus visible et mieux identifiée. Des questions autour du **retour des équipes de proximité**, de la forme future de la police de proximité, des alternatives à la répression, et du profilage ethnique ont également été soulevées, de même que l'efficacité de certaines interventions policières réalisées en civil, jugées plus discrètes et efficaces.

Des interventions ont porté sur des **points spécifiques du quartier**, comme la place Bethléem, le square Jacques Franck, la Gare du Midi ou l'arrière de la Cité Fontainas. Les participant.es ont fait part de leur **sentiment d'insécurité** et ont questionné la stratégie mise en place pour lutter contre les points de deal, la politique des hotspots et la gestion des zones sensibles. L'importance de la **prévention, de l'accompagnement social, d'une politique de logement ambitieuse et de la présence des travailleurs sociaux** a été soulignée, tout comme le rôle des **services jeunesse (commune et CPAS)**.

Plusieurs personnes ont interrogé les autorités sur la **réalisation d'états des lieux des bâtiments vides**, sur la **politique de relogement des squats** et sur les **alternatives à la répression**, telles que les travaux d'intérêt général ou des dispositifs éducatifs pour les jeunes. La question des **rez-de-chaussée vides** sur le dynamisme et la sécurité du quartier.

L'association **BASTA**, active dans la lutte anti-mafia sociale, a présenté son action visant à **prévenir, résister et réparer** face aux phénomènes de criminalité organisée. Elle a insisté sur l'importance de la **sensibilisation dès l'école primaire** et sur la **concertation entre tous les acteurs de la prévention, de l'éducation et de la jeunesse** pour co-construire une stratégie nationale.

Dans l'ensemble, les interventions ont montré une volonté claire des habitant.es de **participer activement à la sécurité et à la vie de leur quartier**, en combinant **travail policier de proximité, travail de prévention (avec les écoles notamment + en rue avec le public directement), dialogue et implication citoyenne**.

Verschillende bewoners hebben hun bezorgdheden geuit over de veiligheid in de wijk, in het bijzonder rond het Bethlehemplein.

Een persoon, die verwees naar haar lange woonervaring in de wijk – meer dan vijftig jaar – benadrukte dat zij vroeger een groter gevoel van veiligheid ervoer, vooral in de periode waarin er een meer zichtbare en herkenbare politieaanwezigheid in de buurt was.

Een andere persoon nam het woord om het belang van de nabijheidsteams van de politie te bespreken, waarvan zij de terugkeer wenste, omdat deze volgens haar bijdragen aan het versterken van het vertrouwen tussen de bevolking en de ordediensten. Zij vroeg ook naar de toekomst van de wijkpolitie in Sint-Gillis en naar de vorm die deze in de toekomst zou aannemen.

Een laatste persoon verwees naar de achterkant van de Cité Fontainas en naar de vroegere doeltreffendheid van bepaalde interventies die door politieagenten in burger werden uitgevoerd. Zij

vond dat deze methoden, die als discreter en dus efficiënter werden beschouwd, opnieuw zouden moeten worden ingevoerd in de huidige praktijken.

De uitwisselingen richtten zich vervolgens op verschillende gevoelige punten in verband met de veiligheid op bepaalde plaatsen in de wijk.

Een persoon die werkt in de buurt van het Zuidstation verwees naar de situatie van Café Midi, in de Argonnestraat, waar de regelmatige aanwezigheid van politiepattouilles vroeger leek samen te vallen met een hogere frequentie van arrestaties van dealers. Zij merkte op dat deze patrouilles sinds enkele weken verdwenen waren en dat de straat sindsdien veel minder rustig was.

Een andere persoon toonde interesse in het beleid rond “hotspots” en vroeg naar de resultaten van dit systeem. Zij wees er ook op dat, hoewel er 200 vacatures zouden openstaan binnen de politiezone Zuid (ZPM), de politieaanwezigheid niet altijd voldoende leek, vooral in de omgeving van de Hallepoort.

Een interventie ging over de wijk Vanderschrick, waar de persoon sprak over een aanhoudend gevoel van onveiligheid. Hoewel zij de reeds geleverde inspanningen op het vlak van preventie erkende, vond zij deze onvoldoende. Zij vroeg ook wat er concreet van bewoners wordt verwacht wanneer zij met problemen in hun wijk worden geconfronteerd, vooral wanneer het om jongeren gaat.

Een persoon vroeg de autoriteiten hoe de dealpunten zich verplaatsen of zich vastzetten in bepaalde delen van de wijk, en wilde begrijpen hoe deze dynamieken worden opgevolgd en meegenomen in de acties op het terrein.

Een andere persoon sprak de kwestie aan van het evaluatiesysteem van het veiligheidsbeleid en vroeg om meer transparantie over de methodes en de resultaten van de ingezette maatregelen.

Een laatste persoon verwees naar de opleiding en de reactiviteit van de politieteams, en benadrukte hoe belangrijk het is dat agenten het geluid van een schot kunnen herkennen. Zij wees ook op de problemen in de Vlogaertstraat, die als een bijzonder spanningspunt wordt ervaren.

Een persoon uitte haar bezorgdheid over het feit dat het zien van mensen in een situatie van zwerven en extreme kwetsbaarheid in de straten lijkt te zijn genormaliseerd. Zij verwees naar kinderen die “dealer en politie” spelen en vroeg de autoriteiten naar de inventaris van leegstaande gebouwen. Zij wilde ook meer informatie over het herhuisvestingsbeleid in verband met bezettingen of kraakpanden.

Een andere persoon vroeg welke alternatieven voor repressie overwogen konden worden, zoals het invoeren van werkstraffen voor bepaalde overtredingen.

Een persoon benadrukte het belang van een continue aanwezigheid van straathoekwerkers, 24 uur op 24, om een meer reactieve en aangepaste begeleiding te garanderen voor de situaties die zich op het terrein voordoen.

Een laatste persoon stelde voor om de acties van de jeugddienst op woensdagnamiddag te versterken, door meer ontmoetingen en activiteiten voor jongeren te organiseren.

Een vertegenwoordiger van de vereniging BASTA, een sociaal antimaffia-initiatief actief in Brussel, nam het woord om de acties van het collectief toe te lichten, waaronder een burgermanifestatie en

een bijeenkomst van meer dan 1.600 verenigingen. Zij benadrukte de rol van deze initiatieven in preventie, verzet en herstel tegenover verschillende vormen van georganiseerde criminaliteit.

De persoon ging verder in op de kwestie van de maffia en verduidelijkte dat het niet enkel om een Italiaans fenomeen gaat, maar om een internationaal verschijnsel met culturele, sociale en economische invloed.

Zij benadrukte de noodzaak van een brede sensibilisering vanaf de lagere school, om jongeren op te voeden in de waarden van burgerschap en legaliteit.

Tot slot stelde zij voor om overlegruimtes te creëren waarin alle actoren van preventie, hulpverlening, onderwijs en jeugd samen een nationale strategie kunnen coconstrueren om deze fenomenen te bestrijden.

Een persoon vroeg de autoriteiten naar mogelijke alternatieven voor politie-interventie, vooral bij de aanpak van bepaalde conflicten of overlastsituaties in de wijk.

Een andere persoon bracht het thema van etnisch profileren ter sprake, uitte haar bezorgdheid over bepaalde praktijken die als discriminerend worden ervaren en riep op tot meer waakzaamheid en opleiding binnen de politiediensten.

Een laatste persoon vestigde de aandacht op de toename van leegstaande gelijkvloerse ruimtes en vond dat hun herbestemming zou kunnen bijdragen aan het heropleven van de wijk en het verminderen van het onveiligheidsgevoel.

2. Antwoorden:

Om de personen die niet aanwezig waren een beter begrip te geven, worden aanvullende toelichtingen gegeven over de werking van de diensten – zowel gemeentelijke diensten als de politiezone Zuid (ZPM).

Samenvatting van de antwoorden van de Burgemeester, het College, vertegenwoordigers van de Politiezone Zuid en gemeentelijke diensten :

De Burgemeester onderschreef volledig de diagnose die door de bewoners werd gesteld over het Bethlehemplein en de omgeving. Hij herinnerde eraan dat het geweld dat in de wijk wordt waargenomen abnormaal en zorgwekkend is, en in geen geval mag worden gebanaliseerd. Vervolgens lichtte hij de acties toe die werden ondernomen en de beperkingen waarmee men wordt geconfronteerd, waarbij hij het kader van de bevoegdheden van het gemeentelijke niveau en van de politiezone verduidelijkte.

De Burgemeester legde uit dat de huidige situatie het resultaat is van een combinatie van structurele factoren: een diepgaande evolutie van de drugshandel, een toename van de stromen en de winstgevendheid van straathandel, chronische onderfinanciering van de federale gerechtelijke politie en van de Brusselse politiezones, druk door supra-lokale opdrachten (evenementen, gevangenis, internationaal station), maar ook kwetsbaarheden op het vlak van opvang, migratiebeleid en huisvesting. Deze elementen hebben ertoe geleid dat dealpunten zich op bepaalde plaatsen hebben vastgezet, wat heeft geleid tot een toename van geweld.

De politiezone Zuid concentreert vandaag meer patrouilles op de “hotspots” om de winstgevendheid van de straathandel te doorbreken en de netwerken te destabiliseren, met occasionele steun van de federale politie. De Burgemeester benadrukte dat dealers overal zullen worden weggejaagd, zonder te aanvaarden dat het probleem zich eenvoudigweg verplaatst. Hij pleit er bovendien voor dat de politie van de zone minder buiten het grondgebied wordt ingezet, zodat de aanwezigheid in de wijken kan worden versterkt.

De Burgemeester herhaalde zijn pleidooi voor een zichtbare wijkgerichte politie, die aanwezig is in de buurten en ten dienste staat van de bewoners.

Daarnaast onderneemt de gemeente administratieve maatregelen (sluiting van etablissementen die overlast veroorzaken, strengere regelgeving voor openingsuren van handelszaken, bijzondere aandacht voor gokgelegenheden, verwijdering van elementen die voor dealactiviteiten worden gebruikt, installatie van nieuwe camera's) en werkt zij nauw samen met de Procureur des Konings en andere bestuursniveaus.

De gemeenschapswachten zorgen voor een dagelijkse en uitgebreide aanwezigheid in de openbare ruimte, met een rol van bemiddeling, signalering en doorverwijzing naar de bevoegde diensten. De straathoekwerkers zijn eveneens actief op het hele grondgebied, vooral bij mensen in grote kwetsbaarheid en bij jongeren. De Burgemeester erkent echter de beperkingen die voortkomen uit budgettaire druk en het gebrek aan opvangplaatsen, en benadrukt een crisis in de opvang en de tweede lijn, waarvoor hij de hogere overheden interpelleert.

Er wordt een bijzondere nadruk gelegd op jongeren, via talrijke gemeentelijke initiatieven: de cel schoolse opvolging, het CUBE, ECAM en Scholatek, huiswerkbegeleiding, jeugdhuisen, culturele en sportieve activiteiten, het Informatiepunt Jongeren. Preventie wordt voorgesteld als essentieel gezien de toenemende rekrutering van jongeren door criminele netwerken.

Tot slot benadrukte de Burgemeester het belang van een positieve bezetting van de openbare ruimte. Burger- en gemeentelijke initiatieven (animaties, culturele evenementen, zomeractiviteiten) dragen bij aan het versterken van sociale cohesie en sociale controle, zonder de veiligheidsmaatregelen te vervangen. Er wordt ook gewerkt met eigenaars van leegstaande handelsgelijkvloeren om de terugkeer van kwaliteitsvolle handelszaken te bevorderen en het Bethlehemplein nieuw leven in te blazen.

Hij besloot met te herinneren dat de wijk Zuid/Bethlehem/Jacques Franck niet bedoeld is voor drugshandel, maar voor gezinnen, kinderen en het wijkleven, en dat alle mogelijke acties binnen de gemeentelijke bevoegdheden zullen blijven worden uitgevoerd, in nauwe samenwerking met de bewoners en de andere bestuursniveaus.

De burgemeester sloot zich aan bij de vaststellingen en de diagnose van de bewoners over het Bethlehemplein: het extreme geweld waarvan zij getuige zijn, is absoluut niet normaal, mag niet worden gebanaliseerd en is ronduit verontrustend. In zijn antwoorden op de vragen legde hij de maatregelen uit die zowel op gemeentelijk niveau als binnen de politiekezone Zuid worden ingezet om de verschillende problemen aan te pakken, en hij herinnerde aan de bredere context. De burgemeester benadrukte dat zijn bevoegdheidsniveau het lokale niveau is, zowel wat betreft de dienstverlening aan de bevolking als voor de politie.

3.1 Politie

De burgemeester sloot zich aan bij de vaststellingen en de diagnose van de bewoners over het Bethlehemplein: het extreme geweld waarvan zij getuige zijn, is absoluut niet normaal, mag niet worden gebanaliseerd en is ronduit verontrustend.

In zijn antwoorden op de vragen legde hij de maatregelen uit die zowel op gemeentelijk niveau als binnen de politiekezone Zuid worden ingezet om de verschillende problemen aan te pakken, en hij herinnerde aan de bredere context. De burgemeester benadrukte dat zijn bevoegdheidsniveau het lokale niveau is, zowel wat betreft de dienstverlening aan de bevolking als voor de politie.

Het gezicht van de drugshandel is de afgelopen jaren sterk veranderd: toegenomen stromen, circulatie en beschikbaarheid van drugs, gecombineerd met een structurele onderfinanciering van de federale gerechtelijke politie, onderfinanciering en personeelstekorten binnen de Brusselse politiekezones – waaronder de zone Zuid – als gevolg van de federale financieringswet die steden benadeelt, de inname van leeggekomen ruimtes na Covid door mensen in een situatie van zwerven, een zwak migratiebeleid en weinig of geen gegarandeerde opvangplaatsen in centra.

Al deze factoren hebben, na de gezondheidscrisis, de ontwikkeling van straathandel bevorderd, die zich effectief op bepaalde plaatsen heeft vastgezet.

De winstgevendheid van de dealpunten is een van de belangrijkste problemen en ligt aan de basis van het extreme geweld waarvan de wijk, haar bewoners en handelaars vandaag de eerste slachtoffers zijn.

Er zijn meer politiepattouilles aanwezig op de hotspots (bepaald door de Gewestelijke Veiligheidsraad) om de winstgevendheid van de straathandel te doorbreken en de netwerken te

destabiliseren. De politiezone Zuid krijgt bovendien steun van de federale politie om het aantal manschappen op straat te verhogen en statische politieposten in te richten.

Met betrekking tot de vrees dat het verjagen van dealers een waterbedeffect zou creëren waarbij zij zich eenvoudigweg elders vestigen, hebben de burgemeester en de politiezone Zuid de bewoners gerustgesteld: dealers zullen overal worden weggejaagd, waar ze zich ook bevinden.

Het doel is eveneens om de winstgevendheid van de dealpunten te doorbreken, omdat deze de spanningen in de wijk verhogen. Wat de drugshandel betreft, werkt de politie zowel op het aanbod (de dealers) als op de vraag (recreatieve gebruikers via boetes en inbeslagnames, en gebruikers met een verslavingsproblematiek die nood hebben aan een psycho-medisch-sociale begeleiding).

Een tweede probleem waarmee de zone wordt geconfronteerd, is het aantal evenementen waarvoor politiediensten worden ingezet (voor ordehandhaving), waardoor zij worden weggetrokken van hun kerntaken (aanwezigheid in de openbare ruimte): voetbalwedstrijden (twee stadions met twee teams in de Champions League, dus een groot aantal wedstrijden om te begeleiden), versterking in de gevangenis van Sint-Gillis tijdens stakingen, steun aan andere zones voor grootschalige evenementen (zoals de Jaarbeurs van Libramont...), en de aanwezigheid van een internationaal station op het grondgebied van Sint-Gillis.

De politiediensten die normaal worden ingezet voor de opsporing en anti-dealpatrouilles, worden opgevorderd voor talrijke opdrachten die hen afleiden van hun gebruikelijke taken. Het gaat dus om patrouilles die effectief niet in onze straten aanwezig zijn. De burgemeester pleit ervoor dat de politie van de zone Zuid niet langer inzetbaar zou zijn voor evenementen buiten het zonale grondgebied, gezien de huidige moeilijkheden.

De aangekondigde fusie van de politiezones door de minister van Binnenlandse Zaken zorgt voor onzekerheid over de toekomstige vorm van de wijkpolitie; maar de burgemeester benadrukt dat hij pleit voor een terugkeer van de wijkpolitie in onze straten, toegewezen aan hun specifieke opdrachten. Kortom: wijkpolitie in onze buurten, ten dienste van onze bewoners.

De wijkpolitie is de afgelopen jaren geëvolueerd binnen de zone Zuid.

Twee aanwezigen in het publiek stelden vragen over de UNEUS-brigade. Er werd herinnerd aan het feit dat de UNEUS-brigade, een nabijheidsbrigade van de politiezone Zuid, werkte binnen het gemeentelijke UNEUS-project, dat tot doel had de terreinactoren gecoördineerd te laten samenwerken om de levenskwaliteit in het betrokken gebied te verbeteren (veiligheid, huisvesting, netheid, openbare ruimte).

De UNEUS-brigade behaalde goede resultaten in de strijd tegen onveiligheid. Zij werd echter bekritiseerd door de algemeen afgevaardigde voor de rechten van het kind en door bewoners. De anonieme beschuldigingen die in het rapport van de afgevaardigde werden vermeld, zijn door de gemeente aan het parket overgemaakt, en er werd herhaald dat bij misbruik steeds klacht moet worden ingediend.

Bij zijn aantreden wilde de korpschef de territoriale organisatie van de nabijheidsbrigades herzien. Ze werden allemaal samengebracht in één nabijheidsbrigade die op de hele zone werkt. De vormen van de nabijheidsbrigades zijn geëvolueerd, maar de opdracht om criminaliteit te bestrijden blijft bestaan. Bovendien zijn de transparantie- en controlemechanismen van het politieapparaat goed functioneel en wettelijk voorzien: de politieraad, die bij elke zitting kan worden bevestigd, het Comité P...

De burgemeester benadrukt bovendien dat de nieuwe rekruten van de zone veel beter de diversiteit van onze wijken weerspiegelen.

Wat betreft de recente interventies in burger in de wijk van het Zuidstation, ging het om acties die werden uitgevoerd in samenwerking met de politiezone Brussel-Hoofdstad-Elsene. Er worden af en toe gezamenlijke operaties uitgevoerd, wat getuigt van de goede samenwerking tussen de verschillende politiezones van het Gewest. Deze operaties zullen worden voortgezet.

In het algemeen blijven de samenwerkingen met andere bestuursniveaus – federaal, gewestelijk – en instanties – het parket – verdergezet om de veiligheidssituatie in onze wijken te verbeteren. Nieuwe camera's, nuttig voor het opbouwen van dossiers, zijn geplaatst rond het Bethlehemplein. De politiezone Zuid werkt nauw samen met de procureur des Konings om de situatie te verbeteren. De burgemeester stelt zelfs voor om hem uit te nodigen om op de bezorgdheden van de bewoners te antwoorden.

De verantwoordelijke van de PRIO-brigade (nabijheidspijler van de zone Zuid) benadrukt dat “het venijn in de details zit”, dat zelfs de “kleine dingen” tellen. De zonepolitie is niet bevoegd voor alle dossiers, met name niet voor het onderzoek en het opsporen van de hogere schakels; hetzelfde geldt voor de gemeente. Maar een vuilnisbak in de openbare ruimte die sluikstorten veroorzaakt, kan eenvoudig worden verwijderd. Zij voegt eraan toe dat er ook moet worden gewerkt aan het gevoel van straffeloosheid dat burgers ervaren, door de acties van de politie zichtbaarder te maken.

De burgemeester verduidelijkt dat er al administratieve maatregelen zijn genomen: de speelhal, een gokgelegenheid die de hele nacht open was en alcohol schonk, is gesloten wegens de vele overlast die zij veroorzaakte; winkels – die geen nachtwinkels zijn en dus geen belasting daarvoor betalen – vallen onder een nieuwe regeling voor openingsuren; bloembakken die als verstopplaats voor drugs werden gebruikt; bijzondere aandacht voor RECA-zaken met gokactiviteiten, enz.

Het werk van de gemeente speelt zich ook op dit niveau af, en daarom is de informatie van de bewoners uitermate belangrijk. De boodschap is duidelijk: het Bethlehemplein is geen wijk bestemd voor drugshandel, maar voor gezinnen en kinderen.

In deze administratieve aanpak is de informatie van burgers essentieel en maakt zij het mogelijk om meldingen – soms in real time – over overlast door te geven. De burgemeester benadrukt dat alle mogelijke acties binnen zijn bevoegdheden zullen worden ingezet om de situatie te verbeteren, inclusief het pleidooi bij de andere schakels van de keten.

Ook de consumenten – voornamelijk afkomstig van buiten de gemeente – die in onze wijken komen kopen, moeten worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid. De burgemeester geeft aan dat hij een politieverordening heeft ondertekend om personen die in onze wijken komen kopen, te kunnen controleren.

3.2 Preventieluik:

Wat betreft de vragen die werden gesteld over preventie – een even belangrijk onderdeel van het gemeentelijke veiligheidsbeleid – worden aanvullende informatie en toelichtingen gegeven.

Allereerst zijn de gemeenschapswachten, die op verschillende niveaus zijn opgeleid (geweldloze communicatie, conflictescalatie, problematieken rond verslavingen...), 7 dagen op 7 aanwezig, van 7u45 tot 22u, in de hele gemeente.

Zij hebben verschillende opdrachten: aanwezigheid in de openbare ruimte, informeren en melden van overlastgedrag, rapportering en in kaart brengen van problemen in de openbare ruimte. De preventieambtenaar herinnert eraan dat de gemeenschapswachten geen politietaak hebben, maar een bemiddelingsrol in de openbare ruimte. Het zijn eerstelijnsactoren die doorverwijzen naar de bevoegde diensten: openbare ruimte, politie, straathoekwerkers...

Tijdens hun rondes houden de gemeenschapswachten ook een register bij van leegstaande gebouwen (of vermoedelijk leegstaande gebouwen). Deze lijst wordt vervolgens behandeld door de administratie (stedenbouw, belastingen...). Niet-gebruikte gebouwen worden door de gemeente belast om deze praktijk te ontmoedigen, zeker gezien de wooncrisis waarin Brussel zich bevindt. De gemeente moedigt preciaire bezettingen aan en faciliteert deze (zowel voor huisvesting als culturele activiteiten) door een vrijstelling van deze belasting.

Straathoekwerkers zijn eveneens aanwezig op het hele grondgebied van de gemeente: zij animeren de openbare ruimte elke woensdagnamiddag samen met het PCS (Project Sociale Cohesie Jacques Franck); zij creëren een band met mensen in grote kwetsbaarheid en met de tweede lijn.

De preventieambtenaar legt uit dat een 24/24-aanwezigheid in de openbare ruimte geen haalbare optie is voor de gemeente, om twee redenen:

- **Ten eerste** de budgettaire beperkingen die op de gemeenten wegen. De gemeente heeft niet de middelen om straathoekwerkers 24/24 in dienst te nemen. De burgemeester benadrukt echter dat het team van straathoekwerkers moet worden versterkt.
- **Ten tweede** zijn de tweedelijnsdiensten 's avonds niet meer beschikbaar. Het is belangrijk te herinneren dat gemeentelijke diensten eerstelijnsdiensten zijn. Hoewel er contact is met een groot aantal mensen in grote kwetsbaarheid, die duidelijk geïdentificeerd zijn in Sint-Gillis, blijft het team van straathoekwerkers een eerstelijnsdienst die mensen begeleidt naar de juiste en relevante diensten. Aanvragen voor noodopvang kunnen bijvoorbeeld maar tot 14u worden ingediend. De straathoekwerkers zijn dus overdag in contact met mensen in nood om te proberen slaapplekken voor de nacht te vinden.

Een van de problemen die verband houden met dakloosheid is het structurele tekort aan plaatsen voor noodopvang en de kwetsbaarheid van de tweede lijn, die de volledige vraag niet kan opvangen – iets wat de burgemeester betreurt. Hij pleit voor een versterking van deze tweede lijn en benadrukt de bestaande partnerschappen, onder meer met de dienst Includo, een dienst van de MIVB die dakloze en verslaafde personen begeleidt. Er zou een mobiele hulpdienst worden opgezet in de sector Zuid.

Op te merken valt dat dakloosheid vaak verband houdt met andere problematieken zoals verblijfsrecht en verslavingen, die gespecialiseerde diensten vereisen die eveneens overbelast zijn. Daarnaast worden talrijke initiatieven door de gemeente gedragen om jongeren te ondersteunen. Onze cel schoolse opvolging, gevestigd in het ECAM (Théodore Verhaegenstraat 110), begeleidt actief vele jongeren uit Sint-Gillis. In 2024 werden 642 jongeren bereikt door de cel schoolse opvolging (individuele begeleiding, hulp bij inschrijving, schoolse moeilijkheden, studie-informatie, schoolcoaching en collectieve activiteiten).

Er worden huiswerksessies georganiseerd in samenwerking met Schola ULB vzw, waarbij tutors uit hogescholen of universiteiten jongeren uit Sint-Gillis begeleiden van het 1ste tot het 3de middelbaar van het Franstalig onderwijs.

In dezelfde ruimte (ECAM) bevinden zich ook een jeugdcentrum (Cité des Jeunes) en de MADO (jeugddienst van het OCMW), die activiteiten voor jongeren aanbieden. Onze jeugddienst is gevestigd in het CUBE (Centrum voor Stedelijke Expressie, Hollandstraat 49) en ontwikkelt talrijke activiteiten – sportief, cultureel (muziek, dans) – voor jongeren uit de wijk.

Het Informatiepunt Jongeren, in samenwerking met Infor Jeunes Bruxelles vzw, houdt eveneens permanentie om jongeren te begeleiden bij al hun vragen.

De burgemeester herinnert aan het belang van preventiewerk bij jongeren, die helaas steeds vaker worden gerekruteerd door criminele netwerken.

3.3 Positieve bezetting van de openbare ruimte:

Wat betreft de burgerinitiatieven verwijst de burgemeester naar verschillende acties die mogelijk werden gemaakt omdat ze werden geïnitieerd door een bewonerscollectief van de Dethystraat, met spandoeken en een positieve bezetting van de openbare ruimte; de “Guinguethléem” van de zomer, met Braziliaanse muzikale en culturele animaties en een avondlijke gastronomische markt om het Bethlehemplein op een andere manier te laten leven, georganiseerd door een vereniging in de Emile Féronstraat; yogalessen die werden gegeven door een moeder van een leerling van de school *Les 4 Saisons*. De burgemeester benadrukt dat bezettingsacties geen veiligheidsbeleid vervangen, maar wel kunnen bijdragen aan het verbeteren van de situatie en het versterken van de sociale cohesie.

De gemeente heeft eveneens het voortouw genomen in de positieve bezetting van de openbare ruimte, bijvoorbeeld met *Summer1060*, georganiseerd door de jeugddienst, die meer dan 50 activiteiten organiseerde op het Jacques Francksquare en het Bethlehemplein gedurende de hele zomer.

Tijdens de uitwisselingen werd ook de situatie van de leegstaande handelsgelijkvloeren op het Bethlehemplein besproken. De burgemeester benadrukt dat hij in contact staat met de eigenaars van deze gelijkvloeren en met hen in gesprek is om opnieuw kwaliteitsvolle handelszaken te openen, die beantwoorden aan de noden van de wijk op het vlak van commerciële dynamiek, beschikbare goederen en diensten, en bezetting van de ruimte om de sociale controle op het plein te versterken.

4. Concrete acties voortvloeiend uit de burger- en institutionele interventies

- ➔ Sensibiliseringsacties in de middelbare scholen (gemeentelijke en niet-gemeentelijke) in samenwerking met de politiezone Zuid over de gevaren van drugs en drugshandel.
- ➔ Intergenerationeel project met bewoners en jongeren uit de wijk.
- ➔ Plan voor commerciële herbesteding van de handelszaken op het Bethlehemplein.
- ➔ Voortzetten van de lopende inspanningen binnen de politiezone Zuid om de straathandel te bestrijden.
- ➔ Faciliteren van burger- en verenigingsinitiatieven in gevoelige openbare ruimten, in samenwerking met de preventiedienst en de politiezone Zuid.
- ➔ Propere straten.
- ➔ Wijkcontract en stedelijke vergroening.
- ➔ Ondersteunen van investeringen in infrastructuur en diensten voor de bevolking.